

7. Prekvapení nádejou (pre mladých)

Milí mladí priatelia,

akiste poznáte ten pocit, keď stojí pred vami niečo ako mrak smútku. Možno ste ho zažili, keď ste boli mladší a čakal vás nejaký „trápny víkend“, na ktorý ste sa vôbec netešili. Ale rodičia povedali... A je jasné, že niet úniku. Prešiel pondelok, utorok a aj streda. Víkend sa blíži. V tom mame zazvoní telefón. Niečo sa deje v jej práci. Víkend je „ohrozený“. Ale definitívne to bude jasné až zajtra. A ty ideš spať s veľkou nádejou. Už len aby to dopadlo tak, ako túžim. Dúfajme.

Takýchto banálnych alebo aj oveľa vážnejších skutočností – napr. nádej, že operácia našej alebo milovanej osoby dopadne dobre a pod. – nám pripomína tento veľmi dôležitý rozmer života. My, ľudia, na rozdiel od zvierat, máme rôzne očakávania, túžby a keďže sa všetko odohrá v budúcnosti, v našej mysli vzniká veľký priestor, v ktorom uvažujeme, prežívame, či to vyjde, alebo nevyjde. Do hry vstupujú aj nové skutočnosti, niektoré nečakané, ktoré našu nádej umenšujú alebo naopak pozdvihnú.

Keď sa ti zjaví nádej

Zaiste poznáte biblický príbeh o Jakubovi a Ezauovi (Gn 25,19-27,46). Tieto dvojčičky, ktoré sa už v lone matky bili medzi sebou, nemali jednoduchý rodinný príbeh. Biblia nám rozpráva o ľahkomyselnosti Ezaua, ale na druhej strane to nijako neospravedľňuje Jakubov podvod, ktorým si získal otcovo požehnanie. Dosť na tom, že celá situácia vyústila do veľkej nenávisti a podvedený Ezau sa zaprisahal, že svojho brata zabije. V tejto situácii Jakub na radu svojej matky uteká ďaleko od svojej domoviny, k svojmu strýkovi.

Ako sa asi môže cítiť tento mladík. Utekať zo svojho domova do neznáma, mať v sebe vedomie svojej neprávosti, na ktorú sa dal nahovoriť, a nad sebou krutú hrozbu pomsty svojho brata. Uteká a nemá nádej vidieť ešte niekedy svojho otca, mamu, brata – nevie, čo ho čaká. Jakub nám predstavuje človeka, ktorý stratil takmer všetko okrem holej existencie.

Práve v takejto chvíli má na neznámom mieste prekvapivý sen. Nič nenaznačuje, že by sa Jakub k niekomu modlil – skôr to vyzerá na to, že jeho ustrašené vnútorné prázdno bolo treba ponoriť do temného spánku, aby zabudol na realitu.

Jakub ako staroveký človek neprežíval samotný fakt, že komunikuje s božstvom, ako niečo mimoriadne. To sa v starovekom svete považovalo za normálne, zvláštne sny sa vykladali. Tento sen však nepotreboval výklad. Nepredstaviteľné a ohromujúce pre neho bolo to, že v tejto ťažkej situácii – vnútornej i vonkajšej – Boh sa ujíma jeho, klamára a vydedenca, na úteku. Boh ho oslovuje osobne, uisťuje ho (*Zem, na ktorej odpočívaš, dám tebe a tvojmu potomstvu.*

(...) *Hľa, ja som s tebou a budem ťa strážiť všade, kde pôjdeš, a privediem ťa späť do tejto krajiny, lebo ja ťa neopustím, kým nesplním, čo som ti prisľúbil.*), a to z neho robí nového človeka. On zrazu zbadá Boha, ktorý sa zaväzuje voči nemu. Ak si uvedomíme, kto je Boh a kto je Jakub alebo hocikto z nás, nebolo by vhodné, aby sme sa my hodili na tvár a v pokore a v plači prosili Boha, aby sa nás ujal? Jakub neprosí, na Boha ani nepomyslí – ale Boh ho prekvapil. On sám prišiel nielen s ponukou, s veľkým prisľubom a – nechce od Jakuba vôbec nič. Alebo aspoň nič také, čo si my ľudia zvyčajne predstavujeme. Nechce od neho pokánie za minulosť, ani mu nedáva nijaké príkazy a podmienky. Budem s tebou ak toto a tamto.

Tu, milí mladí priatelia, vidíte niečo zo zvláštnosti nášho Boha: Boh, ktorý vie prekvapiť, priam šokovať. Boh, ktorý chce prehovoriť k tebe, nech si v akomkoľvek vnútornom stave, hoci si na úteku a zdá sa ti, že všetko okolo teba je proti tebe.

No pozrime sa bližšie na tento nový vzťah medzi Bohom a Jakubom. Naozaj Boh od Jakuba nič nechcel? Ale chcel. Chce byť s ním, chce byť jeho strážcom, chce ho sprevádzať na cestách, ale cieľom týchto ciest je vrátiť sa do tej zeme, z ktorej teraz musí utekať.

Boh chce byť s Jakubom, Boh chce byť s tebou. Všade, kamkoľvek pôjdeš. Celým твоjím životom ťa bude sprevádzať, aby ťa priviedol na miesto, prisľúbenia. Isto dobre vieš, že pre nás kresťanov je toto miesto nebo.

Jakub si uvedomil, čo sa stalo. Večný, nekonečný Boh sa spojil s ním. To radikálne mení jeho situáciu. Nie zvonka, lebo on musí ísť ďalej, bude dlho a tvrdo slúžiť, podstúpi rôzne skúšky a prehry, ale zažije aj Božie sprevádzanie. Jeho návrat domov nebude jednoduchý, ale spor s bratom sa mu vďaka Božiemu požehnanu podarí urovnať. Jakub nadobudol istotu. Boh ide s ním, Boh sa zaručil. Je v rukách všemohúceho. On videl rebrík, videl, ako sa nebo spojilo so zemou, čo od Boha vie zostúpiť k nám a čo od nás môže prísť k Bohu.

Jakub sa v nadšení z tejto situácie, v plnej jednoduchosti svojho človečenstva, ujíma toho, čo by sme čakali od Boha. V úžase totiž pozorujeme, že Jakub kladiet Bohu podmienky – **ak** bude ochránený, **ak** bude mať chlieb a šaty, **ak** sa šťastne vráti,... **tak potom** bude patriť tomuto Bohu, ktorý sa mu tak veľkodušne zjavil. Ale aby si Boh o ňom nepomyslel, že si ho neváži, pridá mu aj desiatky. Toto je druhým a ešte väčším dôvodom úžasu nad naším Bohom. On, ktorý sa tak veľkodušne zjavuje, sa od svojej milovanej bytosti dočká podmienok a vyčlenenia časti toho čo „má“. Toto nám dokazuje, ako často nerozumieme Božej veľkodušnosti a kladieme Bohu podmienky, ako keby to mala byť pre neho česť, že mu budeme patriť. Zabúdame, že aj naše podmienky a aj naše biedne desiatky pre Boha nič neznamenajú. On chce len nás, celkom a bezpodmienečne. Chce stáť pri nás a tešiť sa z nás.

Jakub nám pripomína malého troj-štvorročného chlapčeka, ktorý so svojim hračkárskym bagríkom pomáhal ockovi pri stavbe domu. A on je na to hrdý, lebo on „prispel“, on „pomáhal“. Ocko však nemá pre neho nič, len úsmev a lásku a veľkú nádej, že aj keď to takto hrdo prežíva ten jeho maličký synček, to neumenšuje jeho lásku k nemu. Boh teda nič nezľavuje zo svojich prisľubov, aj keď sú Jakubove slová také trúfalé, Boh aj toto vie v láske prijať a milovať.

Na Jakubovom príbehu takto môžeme pochopiť, o čom je nádej nás veriacich. Tu nejde o nádeje, že niečo pôjde podľa toho, ako si to my želáme alebo predstavujeme. Naša nádej spočíva v tom, že Boh sa pridá k nám, že je schopný nás osloviť, že nám niečo sľubuje, zvlášť svoju prítomnosť a ochranu a šťastný príchod DOMOV.

Naša nádej nás nesklame

Možno sa vám táto veta zdá príliš odvážna. Ved' či sme nevideli toľko ľudí, ktorí sa „sklamali“, modlili sa a „neboli vyslyšaní“? Myslím, že je dôležité zastaviť tieto pohľady. Vráťme sa opäť k prvému bodu: naša nádej sa neviaže na to, že sa splnia naše predstavy, ani keď tieto naše predstavy sú vložené do našich modlitieb, ba ani vtedy, keď sú správne a logické. Ľudia môžu byť často sklamaní a uplakaní, lebo sa nesplnilo to, čo si želali, lebo cesta, ktorou ich vedie Boh, je ťažká.

Ak sa dobre zoznámite s Jakubovým príbehom, uvidíte, že jeho cesta nebola ľahká – a naplnenie Božích prísľubov neznamená pohodlný život bez ťažkostí. Kto sa spojí s Bohom a nechá sa ním sprevádzať, nikdy nemôže byť sklamaný. Lebo Boh je vždy s nami, to len my často nevieme byť s ním. Vytlačame ho z nášho života vždy vtedy, keď naše predstavy a egoizmus začnú byť silnejšie ako vzťah k nemu.

Napokon je tu ešte jedna istota, že veta z nadpisu je pravdivá. Ona je totiž vetou sv. Pavla v liste Rimanom a celá znie takto: *A nádej nesklame, lebo Božiu lásku vliat do našich srdc Svätý Duch, ktorý nám bol daný.* (Rim 5,5) Mať silnú nádej – to vyplýva z istoty, že Boh nás miluje. A jediný, kto nám môže pomôcť uveriť, je Duch Svätý. Nádej, ktorú máme, nie je z nás. V sile Ducha nám nádej nikto neohrozí, nik nám ju nebude môcť vziať.

Aby ste sa nezarmucovali ako ostatní, čo nemajú nádej

V Kristovi je naša nádej. On, tak ako sa v slove zjavil Jakubovi a pridá na jeho cestu, tak sa pridá aj k emauzským učeníkom. Trpezlivo ich počúval a potom im prehovoril do duše, a tak rozohrial ich srdcia, že oni zmenili smer svojej cesty. Nepovedal im, kam majú ísť a čo majú robiť. Iba im svojím slovom rozohrial srdce. A tí, ktorí smutní a bez nádeje kráčali do neznáma (*my sme dúfali*, hovorili učenici, čo predstavuje stratenú nádej) sa potom sa vracajú plní nadšenia. Niečo podobné, ako Jakub zažil na svojej ceste. Niečo podobné, čo môžeme zažiť aj my – hocikedy. Nečakane. Možno aj dnes. Možno nabudúce. Niekde na nejakom mieste, kde by nám to ani len nenapadlo.

Verš sv. Pavla, ktorý tvorí nadpis tejto poslednej časti našej úvahy, nás len chce upozorniť, že je tu mnoho mladých, ktorí nemajú nádej. A nemyslíme tu len na ubitých a sklamaných životom. Aj mnoho zdanlivo úspešných a šikovných. Nepoznajú Boha. Nezažili prekvapenie nádeje. Budete prosiť pre nich, aby stretli Boha? Ba čo viac – budete vy tou skalou, na ktorej spočinú, na ktorej zažijú to krásne zjavenie a povedia: Naozaj, Boh je tu, v tomto mojom priateľovi a ja som o tom nevedel!

- Rozlišovací prvok kresťanov – skutočnosť, že majú budúcnosť. Niežby vedeli do podrobností, čo ich očakáva, no celkovo vedia, že ich život nekončí v prázdnote.
- Len ak je budúcnosť istá ako pozitívna skutočnosť, stáva sa znesiteľný aj život v prítomnosti.
- V Biblii viera a nádej sú pospolu, niekedy sa aj zamieňajú. Viera bez rozmeru nádeje je len vedomosť.
- Kto má nádej, žije inak; bol mu darovaný nový život. Nádej sa však rodí z viery.

Benedikt XVI.

Prvé slová, ktorými sa chcem obrátiť na každého mladého kresťana, sú tieto: Kristus žije a chce, aby si bol živý! Je v tebe, je s tebou a nikdy neodchádza. Ty sa síce môžeš vzdialiť, no vedľa teba je Vzkriesený, ktorý ťa volá a čaká na teba, aby si začal odznova. Keď sa pre svoje smútky, žiale, obavy, pochybnosti alebo zlyhania cítiš starý, on bude tam, aby ti znova dodal silu a nádej.

František